

Kokias teises turiu aš kaip nusikaltimo auka?

Niekas nėra pasirengęs tapti nusikaltimo auka.

Nesvarbu, ar tai kišenvagystė, sunkus kūno sužalojimas, ar kita nusikalstama veika: nusikaltimas gali Jus įskaudinti arba sutrikdyti ir dažnai nežinote, ką daryti po jo.

Ši atmintinė skirta apžvelgti, kur galite rasti pagalbą tokioje situacijoje ir kokios yra Jūsų teisės.

Kas gali man padėti?

Konsultacijas ir pagalbą siūlo paramos aukoms centrai. Konsultavimo centruose dirba specialiai apmokyti žmonės, turintys daug patirties bendraujant su žmonėmis, atsidūrusiais Jūsų situacijoje, norintys Jus išklausti ir Jums padėti. Atsižvelgiant į Jūsų poreikius, jie taip pat gali nukreipti Jus tolesnei pagalbai, pvz., psichologinei ar terapinei pagalbai.

Apžvalgą, į ką galite kreiptis, rasite **www.hilfe-info.de**

Žinoma, taip pat galite kreiptis į bet kurią policijos nuovadą.

Kaip galiu pranešti apie nusikaltimą ir pateikti pareiškimą bei kas bus toliau?

Jei norite pranešti apie nusikaltimą, galite kreiptis į bet kurią policijos nuovadą. Taip pat galite pateikti baudžiamąjį skundą prokuratūrai. Pateikę baudžiamąjį skundą nebegalite jo tiesiog atsiimti, nes tyrimą atliekančios institucijos (policija ir prokuratūra) iš esmės privalo iširti kiekvieną pranešimą apie nusikalstamą veiką.

Tik kai kurių mažiau sunkių nusikaltimų (pavyzdžiui, įžeidimo ar turto sugadinimo) atveju nukentėjusysis gali nuspręsti, ar už nusikaltimą patraukti baudžiamojon atsakomybėn. Todėl šie nusikaltimai dar vadinami nusikaltimais pagal nukentėjusiojo skundą. Paprastai baudžiamasis persekiojimas čia vykdomas tik gavus pareiškimą, t. y. tik tada, kai Jūs, kaip nusikaltimo auka, aiškiai to pageidaujate. Šį pareiškimą turite pateikti per tris mėnesius nuo tada, kai sužinojote apie nusikaltimą ir nusikaltėlio asmenį.

Ką daryti, jei nesuprantu vokiečių kalbos arba suprantu ją sunkiai?

Nieko. Jei norite pateikti pareiškimą, Jums bus padėta. Jei esate apklausiamas kaip liudytojas, turite teisę į vertėjo žodžiu dalyvavimą. Jei norite gauti tam tikros informacijos ir nepakankamai gerai suprantate vokiečių kalbą, galite paprašyti, kad pranešimas būtų siunčiamas Jums suprantama kalba.

Kokios informacijos galiu gauti apie baudžiamąjį procesą?

Jei tapote nusikaltimo auka, galite gauti informacijos apie teismo procesą ir iš bylos. Geriausia iš karto pranešti policijai, ar pageidaujate, kad Jums būtų suteikta kokios nors informacijos, o jei taip, tai kokios. Galite gauti tokios informacijos:

- gausite trumpą raštišką patvirtinimą apie baudžiamąjį skundą;
- būsite informuotas, jei prokuratūra nutraukė procesą, t. y. neperdavė bylos teismui dėl baudžiamojo persekiojimo;
- Jums bus pranešta, kada ir kur vyks teismo posėdis ir kuo kaltinamasis yra kaltinamas;
- Jums bus pranešta apie teismo proceso rezultatus, t. y., ar buvo priimtas išteisinamasis, ar apkaltinamasis nuosprendis, ar byla buvo nutraukta;

- gausite informacijos apie tai, ar kaltinamasis arba nuteistasis yra suimtas. Tai taip pat apima informavimą, jei, pavyzdžiui, jam taikomas lygtinis paleidimas arba jis pabėgo iš laisvės atėmimo vietos;
- Jums bus pranešta, ar nuteistajam draudžiama su Jumis susisiekti.

Be to, atskirais atvejais galite prašyti informacijos ar kopijų iš bylų. Pavyzdžiui, po eismo įvykio tai gali būti eismo įvykio eskizas, kurio reikia norint reikalauti žalos atlyginimo arba kompensacijos už kūno sužalojimą. Jei neturite privataus kaltinimo teisės (žr. toliau 2 psl.), prašymą taip pat turite pagrįsti, t. y. paaiškinti, kodėl Jums reikia šios informacijos iš bylų. Atskirais atvejais galimos išimtys.

Jūsų kaip liudytojo parodymai

Kaip nusikaltimo auka esate liudytojas, todėl esate labai svarbus proceso dalyvis. Svarbiausia liudytojo užduotis – duoti išsamius ir teisingus parodymus. Tyrimą atliekančioms institucijoms labai padėsite, jei į apklausą atsinešite turimus dokumentus (pvz., medicininę pažymą arba nuotraukas). Paprastai parodymus duodate policijoje. Daugeliu atvejų vėliau parodymus turite duoti ir teisme. Tik išimtiniais atvejais, pvz., jei esate kaltinamojo sutuoktinis arba artimai su juo susijęs, galite atsisakyti duoti parodymus, todėl neprivalote nieko sakyti.

Apklauiamas privalote pasakyti savo vardą, pavardę ir adresą. Išimtis gali būti daroma, jei kyla ypatinga rizika. Taip gali nutikti, pavyzdžiui, jei kas nors grasino Jums smurtu dėl to, kad norite duoti parodymus. Tada Jums nereikia atskleisti savo asmeninio adreso. Vietoj jo galite nurodyti kitą adresą, kuriuo būtų galima su Jumis susisiekti. Tai gali būti, pavyzdžiui, paramos aukoms centras, su kuriuo palaikote ryšius. Jei duodate parodymus teisme ir jame dalyvauja kaltinamasis arba teisiamasis, Jūsų bus prašoma nurodyti ne visą adresą, o tik gyvenamąją vietą. Jei yra ką tik aprašyta rizika, taip pat neprivalote nurodyti gyvenamosios vietos.

Liudyti kaip liudytojui neabejotinai yra išskirtinė situacija, kuri gali kelti didelį stresą. Todėl į apklausą galite atsivesti ir kitą asmenį. Tai gali būti giminaitis arba draugas. Šis asmuo gali dalyvauti apklausoje ir gali būti pašalintas tik išimtiniais atvejais. Žinoma, Jus taip pat gali lydėti advokatas. Ypatingais atvejais Jums net gali būti suteiktas advokatas valstybės lėšomis visą apklausos laiką. Jei manote, kad Jums reikia tokios pagalbos apklausoje, kurią atlieka policija, prokuratūra ar teismas, kreipkitės į apklausą atliekantį asmenį kuo anksčiau prieš apklausą!

Psichosocialinė pagalba

Nuo 2017 m. visoje šalyje tam tikrais atvejais atsirado galimybė būti profesionaliai lydimam ir remiamam viso baudžiamojo proceso metu (vadinamoji psichosocialinė pagalba teisme). Ypač tokį reikalavimą turi vaikai ir paaugliai, nukentėję nuo smurtinių ar seksualinių nusikaltimų. Tačiau suaugusiesiems, nukentėjusiems nuo sunkių smurtinių ar seksualinių nusikaltimų, taip pat gali prireikti tokios priežiūros ir ji gali būti suteikta.

Psichosocialinė pagalba nukentėjusiems, jei tai patvirtina teismas, yra nemokama. Visais kitais atvejais psichosocialinė pagalba galite pasinaudoti savo lėšomis. Nebijokite kreiptis į policiją arba paramos aukoms centrą. Jie suteiks Jums daugiau informacijos.

Daug informacijos apie psichosocialinę pagalbą taip pat galite rasti internete → **www.hilfe-info.de**.

Ar galiu prisijungti prie baudžiamosios bylos kaip bendras ieškovas?

Jei nukentėjote nuo tam tikrų nusikalstamų veikų, byloje galite būti bendras ieškovas. Tai, pavyzdžiui, išprievartavimas, seksualinė prievarta, pasikėsinimas nužudyti arba veiksmas, dėl kurio buvo nužudytas artimas giminaitis. Tokiu atveju turite specialių teisių, pavyzdžiui,

Jūsų advokatas gali Jūsų vardu be specialaus pagrindo susipažinti su baudžiamosiomis bylomis ir bet kuriuo proceso metu teikti prašymus. Be to, priešingai nei kiti liudytojai, iš esmės visada galite dalyvauti teismo posėdyje.

Kas mokės už mano advokato paslaugas?

Jei kreipsitės teisinės pagalbos, galite patirti išlaidų. Jei kaltinamasis pripažįstamas bus pripažintas kaltu, jis turi sumokėti Jūsų teises išlaidas. Tačiau ne visi nuteistieji iš tikrųjų gali sumokėti išlaidas. Todėl gali tekti pačiam padengti išlaidas.

Ypatingais išimtiniais atvejais galite kreiptis į teismą ir gauti advokatą valstybės lėšomis. Taip yra, pavyzdžiui, sunkaus smurto ar seksualinių nusikaltimų atvejais arba jei dėl nusikaltimo mirė artimi giminaičiai, pavyzdžiui, vaikai, tėvai ar sutuoktiniai. Šiuo atveju nesvarbu, ar turite turto, ar ne.

Taip pat galite kreiptis į teismą dėl finansinės pagalbos teisinėms konsultacijoms kitose bylose. Taip gali būti, jei Jūsų pajamos per mažos ir turite teisę prisijungti prie bylos kaip bendras ieškovas.

Žalos atlyginimas ir kompensacija už kūno sužalojimą

Ar dėl nusikalstamos veikos taip pat patyrėte žalą arba norėtumėte gauti kompensaciją už kūno sužalojimą? Norite iš karto pareikšti šį reikalavimą baudžiamajame procese? Paprastai tai įmanoma (vadinamoji adhezijos procedūra). Tačiau tam turite pateikti specialią paraišką. Jei norite pateikti pretenziją, praneškite mums apie tai iš anksto, pageidautina – pateikdami pareiškimą.

Žinoma, taip pat turite galimybę reikalauti žalos atlyginimo arba kompensacijos už kūno sužalojimą kita tvarka, t. y. ne baudžiamajame, o civiliniame teisme.

Abiem atvejais, jei Jūsų pajamos per mažos, galite kreiptis į teismą dėl finansinės pagalbos teisinėms konsultacijoms.

Kokias dar turiu teises?

Ar dėl smurto patyrėte žalos sveikatai? Tuomet pagal Kompensacijų nukentėjusiesiems įstatymą galite gauti valstybės išmokas, pavyzdžiui, už medicininį ar psichoterapinį gydymą, aprūpinimą pagalbėmis priemonėmis (pvz., vaikščiojimo priemonėmis, neįgaliųjų vežimėliais) arba pensiją (pvz., prarastoms pajamoms kompensuoti). Pateikdami pareiškimą galite apie tai paklausti policijos. Ji gali nukreipti Jus į kompetentingą instituciją.

Be išankstinio prašymo galite kreiptis į traumų ambulatoriją, kad prireikus greitos ir nesudėtingos psichoterapinės pagalbos kreiptumėtės į ją.

Jei nukentėjote nuo teroristinio ar ekstremistinio akto, galite kreiptis į Federalinę teisingumo tarnybą dėl finansinės pagalbos. Čia galite sužinoti viską apie reikalavimus ir procedūrą: → **www.bundesjustizamt.de** (Paieškos žodis: Paslaugos piliečiams → Išmokos už sunkumus)

Kaip smurto artimoje aplinkoje auka galite turėti papildomų teisių pagal Apsaugos nuo smurto įstatymą. Pavyzdžiui, galite kreiptis į vietos teismą (šeimos teismą), kad nusikaltėliui būtų uždrausta su Jumis bendrauti. Esant ypatingoms aplinkybėms, teismas gali leisti Jums pačiam naudotis butu, kuriuo anksčiau naudojotės kartu su nusikaltėliu. Reikalingus prašymus apylinkės teismui galite pateikti raštu arba prašymus užregistruoti vietoje. Žinoma, Jums taip pat gali atstovauti advokatas.

Taip pat gali būti pareikštos pretenzijos dėl privalomojo draudimo nuo nelaimingų atsitikimų. Taip gali būti, jei, pavyzdžiui, vykdėte profesinę veiklą, keliavote su mokyklos klase ar universiteto seminaro grupė arba norėjote padėti kitiems žmonėms, patekusiems į nelaimingą atsitikimą ar bėdą, ir dėl to nukentėjote. Draudimo nuo nelaimingų atsitikimų

fondų ir profesinių sąjungų apžvalgą galite rasti Vokietijos socialinio draudimo nuo nelaimingų atsitikimų interneto svetainėje → www.dguv.de (→ Draudimas → Kompetencija).

Kas yra tarpininkavimas tarp aukos ir nusikaltėlio?

Be kita ko, aukos ir nusikaltėlio tarpininkavimo tikslas – padėti nusikaltimo aukai susitaikyti su patirta neteisybe. Išsamiau nei įprastame baudžiamajame procese nusikaltėlis turi labai konkrečiai ir tiesiogiai asmeninio pokalbio metu išdėstyti savo nusikalstama veika nukentėjusiajam padarytą žalą ir sužalojimus. Tai gali būti materialinė žala, kurią nukentėjusysis patyrė dėl nusikaltimo, arba psichologinė žala, asmeninės nuoskaudos ir baimės, kurias sukėlė nusikaltimas. Pokalbis paprastai vyksta padedant apmokytam tarpininkui, tačiau, jei pageidaujama, jis gali vykti ir be asmeninio susitikimo, tik per tarpininką.

Tačiau tarpininkavimas tarp aukos ir nusikaltėlio niekada nevyksta prieš aukos valią ir tik tuo atveju, jei nusikaltėlis rimtai nori prisiimti atsakomybę už nusikaltimą. Atitinkamais atvejais taikinamasis tarpininkavimas tarp aukos ir nusikaltėlio gali pasitarnauti aukos savarankiškam konflikto sprendimui ir teisinės taikos atkūrimui. Todėl dažnai šią procedūrą jau pradeda prokuratūra arba policija. Tačiau ji nėra baudžiamojo proceso dalis ir vykdoma už baudžiamojo proceso ribų. Šiam tikslui yra specialios agentūros ir institucijos, kuriose dirba apmokyti tarpininkai.

Daugiau informacijos apie tarpininkavimą tarp aukos ir nusikaltėlio bei institucijas, kurios jį siūlo Jūsų regione, galite rasti internete, pavyzdžiui, adresu → www.toa-servicebuero.de/konfliktschlichter arba taip pat ir adresu → www.bag-toa.de

Brošiūros ir kitos nuorodos

Informacijos apie aukų apsaugą rasite www.hilfe-info.de

Daugiau naudingos informacijos, be kita ko, rasite šiose brošiūrose:

- **Aukos pradžiamokslis**
- **Aš turiu teises**
- **Didesnė apsauga smurto šeimoje atvejais**
- **Konsultavimas arba teisinė pagalba** viskas ties www.bmj.de/Publikationen
- **Pagalba smurtinių nusikaltimų aukoms** ties www.bmas.de/opferentschaedigung

Leidinio užsakymas:
www.bmj.de

Federalinės vyriausybės leidinio siuntimas:

Postfach 481009

18132 Rostock

Telefonas: (030) 18 272 272 1

Faksas: (030) 18 10 272 272 1

Žemutinėje Saksonijoje baudžiamųjų veikų aukoms yra keletas kontaktinių ir konsultavimo centrų:

Pagalba teikiama visoms baudžiamųjų veikų aukoms ir jų artimiesiems ir yra nemokama. Žemiau įvardintuose kontaktiniuose ir konsultavimo centruose dirba specialiai apmokyti specialistai. Jie yra patyrę dirbti su žmonėmis, esančiais Jūsų situacijoje. Jie Jus išklausys ir Jums padės. Esant poreikiui jie Jums suteiks ir platesnę reikalingą pagalbą ir pateiks Jums informaciją, pavyzdžiui, tokiomis temomis:

- skubi psichoterapinė pagalba traumų ambulatorinėse klinikose,
- prašymai pagal Apsaugos nuo smurto įstatymą,
- įrodymų dokumentavimas smurto šeimoje ir (arba) seksualinio smurto atvejais, nepriklausomai nuo to, ar buvo pranešta policijai (tinklas „ProBeweis“),
- privataus kaltinimo pareiškimas ir ieškinys dėl bylos iškėlimo,
- informacija apie baudžiamąjį procesą,
- liudytojų pasisakymai,
- liudytojų lydėjimas,
- gretutinis ieškinys,
- žalos atlyginimas arba kompensacija už skausmą ir kančias (prisijungimo prie bylos procesas)
- finansinės paramos galimybės,
- nusikaltėlio ir aukos susitarimas ir
- pagalba esant kalbos barjerų (taip pat gestų kalbos vertimas žodžiu ir t.t.).

Pagalbos aukoms Žemutinėje Saksonijoje fondas, turintis 11 biurų, teikiančių pagalbą aukoms

Informaciją apie pasiūlymus ir biurų kontaktinius duomenis rasite adresu:

www.opferhilfe.niedersachsen.de

Telefonas: 0441/220-1111

Psichosocialinė procesinė parama

Procesinė parama reiškia ypač intensyvią pagalbą baudžiamųjų veikų aukoms baudžiamajame procese. Informaciją apie tai rasite adresu:

www.justizportal.niedersachsen.de/Prozessbegleitung

Telefonas: 0511/120-8728

Be to, čia gausite daugiau nurodymų ir paramos:

Žemutinės Saksonijos federacinės žemės įgaliotinio aukų apsaugai biuras

Informaciją apie centrinis konsultavimo ir tarpininkavimo pasiūlymus bei federacinės žemės įgaliotinio biuro kontaktinius duomenis rasite adresu:

www.mj.niedersachsen.de/opferschutzbeauftragter

Telefonas: 0511/120-8737

Draugija WEISSER RING e.V., turinti 41 padalinį Žemutinėje Saksonijoje

Informaciją apie draugijos WEISSEN RING e. V. ir padalinių Žemutinėje Saksonijoje pasiūlymus rasite adresu:

www.niedersachsen.weisser-ring.de

Telefonas aukoms: 116 006 (nemokamai)

Apžvalgą, bendrą informaciją apie Jūsų teises ir lydėjimą bei apžvalgą apie kontaktinius ir konsultavimo centrus Žemutinėje Saksonijoje rasite adresu

www.opferschutz-niedersachsen.de